

สรุปองค์ความรู้จากผลงานการให้บริการวิชาการรับใช้สังคม

โครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โปรแกรมศิลปกรรม จังหวัดนครปฐม

ระหว่างวันที่ 4 – 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

โดย

นางภัทรานิษฐ์ สิทินพพันธ์

สาขาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ (หมวดเงินอุดหนุน)

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

คำนำ

สรุปองค์ความรู้ผลงานการให้บริการวิชาการ , ผลงานการให้บริการวิชาการรับใช้สังคม โครงการเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการใช้สีธรรมชาติในท้องถิ่นภายใต้การดำเนินงานของสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ประจำปีงบประมาณ 2559 (หมวดเงินอุดหนุน) คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมรายงานผลการดำเนินงานโครงการ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินโครงการพร้อมเอกสารประกอบการถ่ายทอดเทคโนโลยี รวมถึงการสรุปผล ประเมินผลงานการให้บริการวิชาการ, ผลงานการให้บริการวิชาการรับใช้สังคม การถ่ายทอดเทคโนโลยีและข้อเสนอแนะอื่นๆที่มีต่อการจัดโครงการ ซึ่งผู้ดำเนินโครงการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานผลการดำเนินงานเล่มนี้จักเป็นองค์ความรู้ แก่ผู้ที่สนใจ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของโครงการต่อไปในอนาคต

ภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์

โครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คณะมนุษย์และสังคมศาสตร์ โปรแกรมศิลปกรรม จังหวัดนครปฐม ระหว่างวันที่ 4 – 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558

หลักการและเหตุผล

งานบริการวิชาการแก่สังคมเป็นพันธกิจที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก นอกจากจะเป็นการให้ความรู้และทำประโยชน์ต่อชุมชนแล้วยังเกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตในด้านการให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้จากการเรียนมาเชื่อมโยงและบูรณาการลงสู่ภาคปฏิบัติบนฐานชุมชนเป็นการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ด้วยเหตุนี้ทางสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ ได้เล็งเห็นความสำคัญต่อประโยชน์ของชุมชน โดยเฉพาะการส่งเสริมให้คณาจารย์พัฒนาคุณภาพตนเองให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม ที่มุ่งเน้นการบริการวิชาการที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพแก่ชุมชนและสังคม อีกทั้งโครงการบริการวิชาการเป็นฐานในการบูรณาการการบริการวิชาการ กับการเรียนการสอน และการทำวิจัย

สืบเนื่องจากการสำรวจโครงการให้บริการวิชาการ , โครงการให้บริการวิชาการรับใช้สังคม (ชุมชน) ซึ่งทางผู้ดำเนินโครงการได้จัดการสำรวจอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี (เอกสารแนบท้ายโครงการ) ดังกล่าวทางสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น จึงจัดทำโครงการให้บริการวิชาการ, ให้บริการวิชาการรับใช้สังคมในโครงการอบรม ระยะสั้น เน้นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยและการแลกเปลี่ยนความรู้จากชุมชน ในโครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ โดยทำการอบรมให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มชาวบ้าน นักเรียน นักศึกษา คณาจารย์ ประชาชนและผู้สนใจ ซึ่งกลุ่มดังกล่าวสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริงและสามารถนำมาพัฒนาตนเองและเป็นแนวทางประกอบอาชีพ อีกทั้งยังนำไปส่งเสริมรายวิชาไปสู่การเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัย ระดับมัธยมปลาย ครู อาจารย์ ประชาชนและกลุ่มชาวบ้านที่สนใจ เป็นการพัฒนาแลกเปลี่ยนความคิดและประสานงานประชาสัมพันธ์แนะนำสาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพให้เป็นที่รู้จัก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกอบรมและปฏิบัติงานสร้างวิชาชีพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์
2. เพื่อจัดการอบรมองค์ความรู้ที่ต้องการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชน สำหรับ นักเรียน

3. นักศึกษา ประชาชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่ในโครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์เป็นการสร้างศักยภาพสำหรับประกอบธุรกิจ

4. เพื่อบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน และงานวิจัย รวมทั้งนำผลการดำเนินการไปปรับปรุงในกิจกรรมการเรียนการสอนและงานวิจัยต่อไป

5. เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการบริการวิชาการแก่สังคม โดยให้คณาจารย์ นักศึกษา บุคลากร และหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

6. เพื่อพัฒนาความรู้จากการให้บริการทางวิชาการและถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากรภายในสถาบันและเผยแพร่สู่สาธารณชน

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจำนวน 40 คน

พื้นที่ดำเนินการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คณะมนุษยและสังคมศาสตร์ โปรแกรมศิลปกรรม จังหวัดนครปฐม

ระยะเวลาดำเนินการ

วันที่ 4 – 8 พฤศจิกายน พศ. 2558

งบประมาณ 142,320.....บาท

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สาขาวิชาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

การดำเนินโครงการ :

โครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการมัดย้อมลวดลาย เน้นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยและการแลกเปลี่ยนความรู้จากชุมชนไปพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมได้แก่ การพัฒนาลวดลายผ้ามัดย้อม เทคนิคการมัดย้อม และการย้อมสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ ซึ่งชุมชนสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการอาศัยองค์ความรู้ตลอดจนเทคนิคการมัดย้อมและให้ชุมชนเห็นความสำคัญของสีธรรมชาติในท้องถิ่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานและผู้บริโภคปลอดภัยจากสารเคมีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอีกทั้งส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

กิจกรรมและวิธีดำเนินงาน ประกอบด้วย

- ขอสนับสนุนงบประมาณ

การเตรียมการและประสานงาน

- ประสานทีมวิทยากร สถานที่จัดอบรม และความพร้อมของชุมชน
- กำหนดวันฝึกอบรม
- เตรียมวัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบ

การดำเนินงานหรือให้บริการ

ดำเนินงานฝึกอบรม ดังนี้

รายละเอียดหลักสูตรโครงการ

1. ศึกษาการเรียนรู้พืชที่ให้สีธรรมชาติ
 - ประเภทของวัสดุ ได้แก่ ผล ใบ เปลือก เมล็ด
 - ชนิดที่ใช้ในการย้อมสี (เน้นท้องถิ่น) ได้แก่ ไม้ฝางป่น เปลือกมะม่วง เปลือกมะฮอกกะนี เหง้ากล้วย ขมิ้นสด หมากป่น มะพร้าว ดาวเรือง ใบสัก เป็นต้น
 - กระบวนการย้อมสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์
 - หลักการย้อมสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์
 - การใช้สารช่วยติดสี (มอร์แดนต์) ให้ติดสีในการย้อมสีธรรมชาติ
2. หลักการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อม
 - การออกแบบลวดลาย
 - การวางลายผ้าในผลิตภัณฑ์
 - การออกแบบและการพับ / มัดผ้าแบบต่าง ๆ
3. หลักการมัดลายผ้ามัดย้อม
 - ขั้นตอนการทำผ้ามัดย้อม
 - การมัดผ้าในลักษณะต่าง ๆ
4. การทำผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์
 - การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการย้อมสี
 - การออกแบบลายผ้า
 - เทคนิคการมัดย้อมโดยใช้วัสดุประกอบเช่น ไม้ หิน ลูกแก้ว เป็นต้น
 - ปฏิบัติการมอร์แดนต์เจดสีจากโคลน น้ำตาง น้ำปูนใส และสนิมเหล็ก
5. การวิเคราะห์และทดสอบความคงทนผลิตภัณฑ์ต่อการย้อมสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์
 - การทดสอบความคงทนของสี
 - การทดสอบความคงทนต่อการซักเบื้องต้น

- การวิเคราะห์และทดสอบความคงทนผลิตภัณฑ์ผ้าหลังการย้อมสี

ระยะเวลาในการฝึกอบรม

ตารางโครงการเชิงปฏิบัติการพัฒนาตลาดและผลิตผ้ามัดย้อมจากใช้สีธรรมชาติเพื่อความ
เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมระยะเวลาในการฝึกอบรม 4 วัน คิดเป็น 24 ชั่วโมง

โครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คณะมนุษย์และสังคมศาสตร์ โปรแกรมศิลปกรรมจังหวัดนครปฐม
ระหว่าง เดือน 4 - 8 พฤศจิกายน

วัน/เวลา	9.00 - 12.00 น.	13.00 - 16.00 น.
วันที่หนึ่ง	การเตรียมผ้าก่อนย้อม การทดสอบผ้า ผศ.ดร.ประทีปทิพย์ ปานบำรุง (ท.2) - หลักการออกแบบตลาดผ้ามัดย้อม - การกำหนดและวางลายผ้า - การออกแบบและการพับ/มัดผ้าแบบต่างๆ นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ท.1)	- การเรียนรู้สีและทดลองการย้อมสีสังเคราะห์ - การออกแบบวางลายและเก็บลายสำหรับการย้อมสีสังเคราะห์สีเดียว - การทำผ้าเช็ดหน้ามัดย้อมจากสีสังเคราะห์สีเดียว นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ท.1) นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ป.2)
วันที่สอง	การออกแบบวางลายเสื้อแฟชั่นมัดย้อมจากสีสังเคราะห์สองสี นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ท.1) นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ป.2)	- ศึกษาการเรียนรู้พืชที่ให้สีในท้องถิ่น - ศึกษาพืชที่ให้สีในท้องถิ่น พืช ใบ เปลือกไม้ - สรรวจพืชที่ให้สีในท้องถิ่น พืช ใบ เปลือกไม้ - เก็บวัตถุดิบพืชที่ให้สีในท้องถิ่น นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ท.2) นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ป.1)
วันที่สาม	- การเตรียมวัตถุดิบก่อนการย้อม - ย้อมสีเส้นผ้าให้เฉดสีของพืช ใบ เปลือกไม้ - การออกแบบ วางลายและการเตรียมสีย้อมธรรมชาติในท้องถิ่น นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ท.2) นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ป.1)	- การออกแบบตลาดผ้ามัดย้อมด้วยสีธรรมชาติในท้องถิ่น - ปฏิบัติการย้อมผ้ามัดย้อมด้วยสีธรรมชาติในท้องถิ่น นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ท.1) นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ป.2)
วันที่สี่	- การออกแบบตลาดและผลิตผ้ามัดย้อมด้วยสีธรรมชาติในท้องถิ่น นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ท.0 ป.3)	- การออกแบบตลาดและผลิตผ้าพันคอมัดย้อมด้วยสีธรรมชาติในท้องถิ่น นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ท.0 ป.3)
วันที่ห้า	- การออกแบบตลาดและผลิตเสื้อมัดย้อมด้วยสีธรรมชาติในท้องถิ่น นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ (ท.0 ป.3)	การทดสอบความคงทนของสี - การทดสอบความคงทนต่อการซักเบื้องต้น - การวิเคราะห์และทดสอบความคงทนผลิตภัณฑ์ผ้าหลังการย้อมสีธรรมชาติในท้องถิ่น ผศ.ประทีปทิพย์ ปานบำรุง (ท.1) ผศ.ประทีปทิพย์ ปานบำรุง (ป.2)

หมายเหตุ : รายละเอียดของโครงการควรครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และครบทุกหัวข้อที่กำหนด มิฉะนั้น โครงการของท่านจะถูกลดความสำคัญในการพิจารณาประมาณ

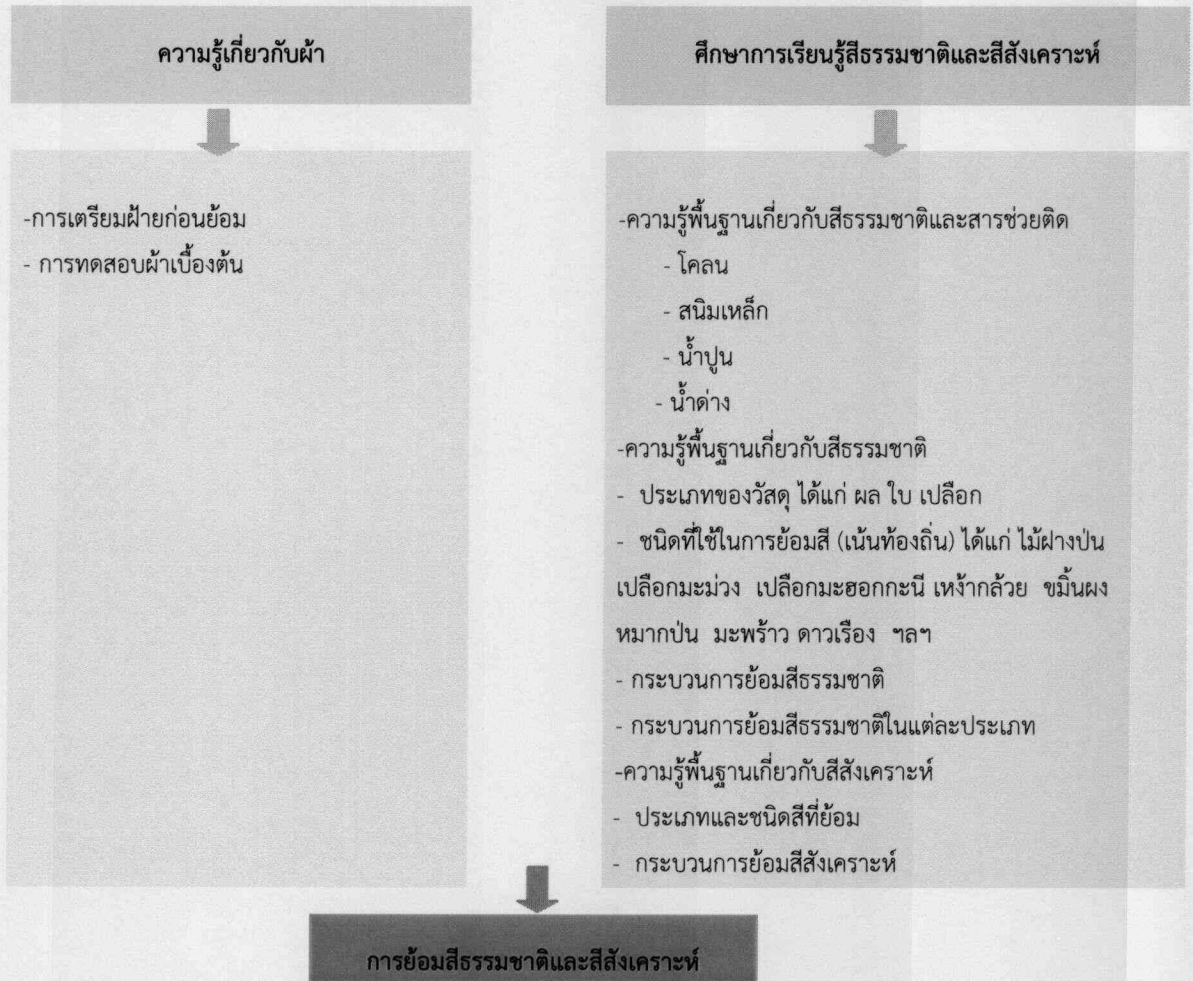
รายชื่อวิทยากร

1. นางภัทรานิษฐ์ สิทธิพนธ์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
2. ผศ.ประเทืองทิพย์ ปานบำรุง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิศวกรรมเคมีสิ่งทอ คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

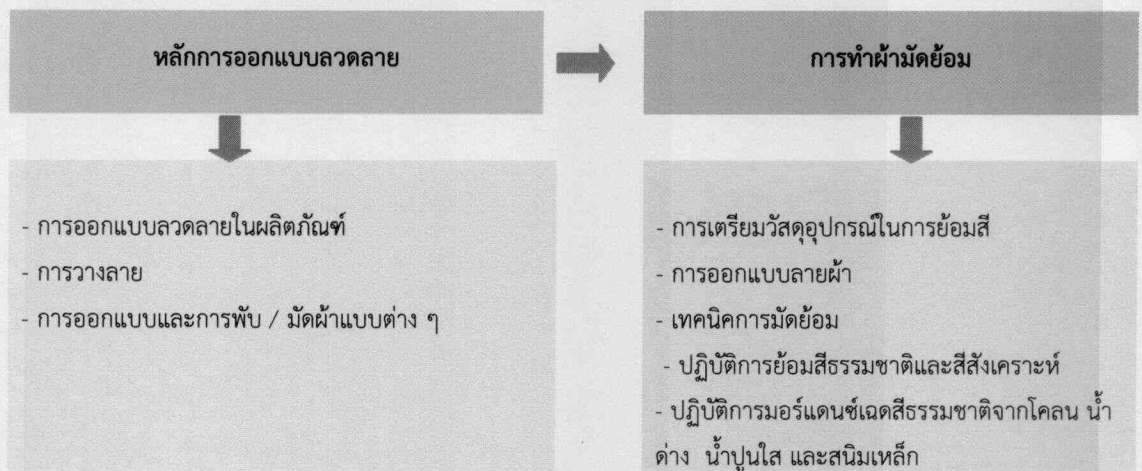
องค์ความรู้/เทคโนโลยีที่ได้รับ

ในโครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์
โดยโครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. พัฒนาระบบการย้อมสีผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์

2. การพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม

3. การวิเคราะห์และทดสอบความคงทนต่อผลิตภัณฑ์การย้อมสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์

การวิเคราะห์และทดสอบความคงทนผลิตภัณฑ์การย้อมสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์

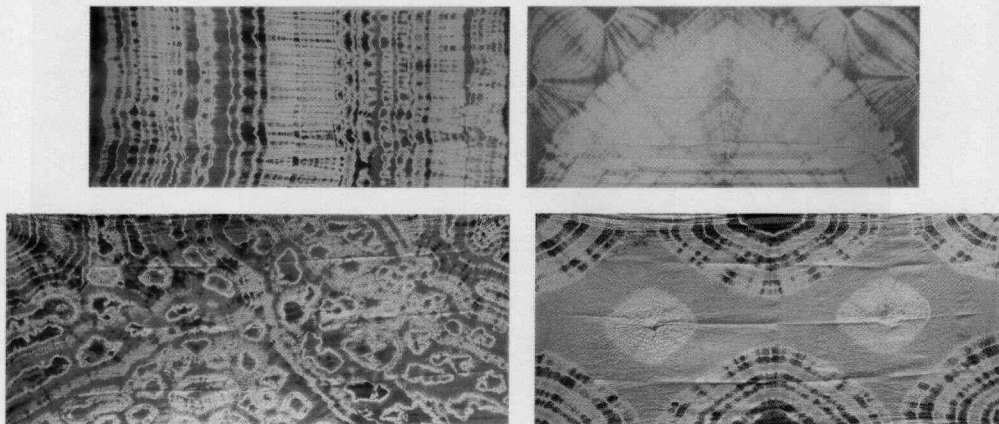
การทดสอบความคงทน

- การทดสอบความคงทนต่อการซักเบื้องต้น
- การวิเคราะห์และทดสอบความคงทนผลิตภัณฑ์ผ้าหลังการย้อมสี
- ทดสอบตกแต่งปรับผ้านุ่ม

จากงานบริการวิชาการแก่สังคมเป็นพันธกิจที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก นอกจากจะเป็นการให้ความรู้และทำประโยชน์ต่อชุมชนแล้วยังเกี่ยวข้องกับการผลิตบัณฑิตในด้านการให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติโดยการใช้ความรู้จากการเรียนมาเชื่อมโยงและบูรณาการลงสู่ภาคปฏิบัติบนฐานชุมชน ได้จัดการอบรมองค์ความรู้ที่ต้องการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชน สำหรับนักเรียน นักศึกษา ประชาชน กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มชาวบ้านในพื้นที่เพื่อเป็นการสร้างศักยภาพสำหรับประกอบธุรกิจ เป็นการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน และงานวิจัยรวมทั้งนำผลการดำเนินการไปปรับปรุงในกิจกรรมการเรียนการสอนและงานวิจัยต่อไป อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาความรู้จากการให้บริการทางวิชาการและถ่ายทอดความรู้สู่บุคลากรภายในสถาบันและเผยแพร่สู่สาธารณชน

การวิจัย

ชื่องานวิจัย เรื่องการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้ามัดย้อม โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพงบประมาณเงินรายได้ ปี พ.ศ. 2552 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ชื่องานวิจัย เรื่องการออกแบบและพัฒนาผ้าฝ้ายทอมือ(มัดหมี่) ด้วยสีธรรมชาติจากเปลือกกะลามะพร้าว โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพงบประมาณผลประโยชน์ ปี พ.ศ. 2555 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

สีจาก(เปลือก)กะลามะพร้าวแก่

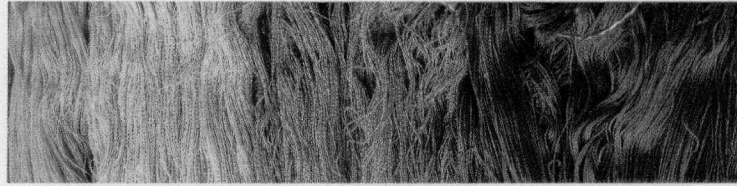

ตารางเปรียบเทียบเฉดสีธรรมชาติในการย้อมสีธรรมชาติจาก(เปลือก)กะลามะพร้าว

(เปลือก)กะลามะพร้าว ไม่ใช่สาร น้ำซีढ़้า น้ำปูนใส น้ำสารส้ม โคลน สนิมเหล็ก

ช่วยย้อม

มะพร้าวอ่อน

มะพร้าวแก่

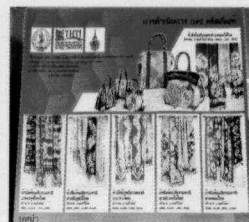

ผ้าฝ้ายทอมือ (มัดหมี่) ลายขนนก

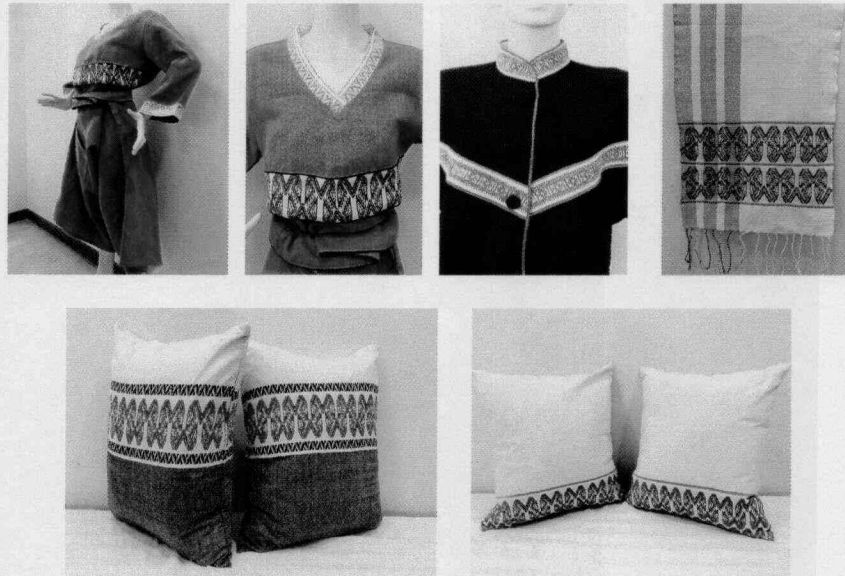

ผ้าฝ้ายทอมือ (มัดหมี่) ลายปลั่งใจ

ชื่องานวิจัย เรื่องการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอชุมชนสู่อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม
ภายใต้โครงการ พัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทออย่างครบวงจร เรื่องโครงการวิจัยการพัฒนาลวดลาย
ผลิตภัณฑ์ต้นแบบผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติ สนับสนุนทุนวิจัยโดยสถาบันพัฒนา
อุตสาหกรรมสิ่งทองบประมาณผลประโยชน์ ปี พ.ศ. 2555

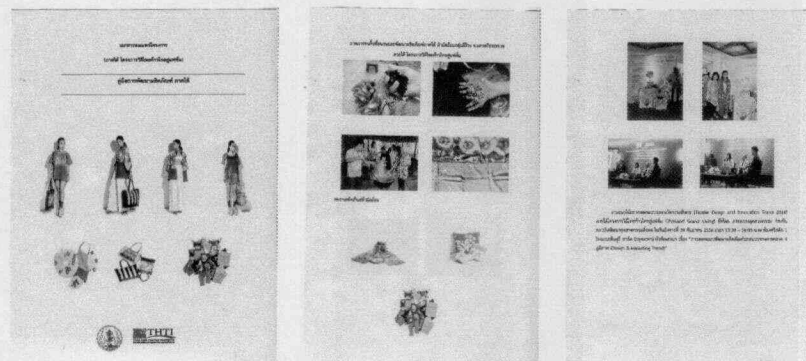

ชื่องานวิจัย เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือ ตำบลทัพหลวง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี โครงการวิจัยทุนสนับสนุนงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพงบประมาณเงินรายได้ ปี พ.ศ. 2557

วิจัยนำไปใช้ประโยชน์

- เป็นที่ปรึกษาและดำเนินงานในโครงการวิถีไทยก้าวไกลสู่แฟชั่น (Thailand Grand living) กิจกรรม การยกระดับการออกแบบผลิตภัณฑ์สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเชิงสร้างสรรค์ ให้กับสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ในฐานะนักออกแบบพัฒนาภาคใต้

ประเภทของกิจกรรม

ฝึกอบรมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ภาคใต้ ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าบาติก ผ้ามัดย้อมของกลุ่มคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และกลุ่มทอผ้าบ้านโนนเขา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คลินิกเทคโนโลยีเครือข่าย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

-ดำเนินโครงการคลินิกเทคโนโลยีของกระทรวงวิทยาศาสตร์ ในโครงการการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการย้อมสีเส้นฝ้ายด้วยสีธรรมชาติในท้องถิ่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

-ดำเนินโครงการคลินิกเทคโนโลยีของกระทรวงวิทยาศาสตร์ ในโครงการการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการย้อมสีเส้นฝ้ายและการมัดย้อมผ้าทอด้วยสีธรรมชาติในท้องถิ่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การนำความรู้จากการบริหารวิชาการใช้ในการเรียนการสอน

1. วิชาการออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการย้อมสี นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

การบูรณาการการเรียนการสอน

วิชาการออกแบบลวดลายผ้าด้วยเทคนิคการย้อมสี นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

- จัดการเรียนการสอนในเรื่องการย้อมสีธรรมชาติ
 - จัดการเรียนรู้เรื่องการมัดย้อมสีธรรมชาติ
- งานมัดย้อม

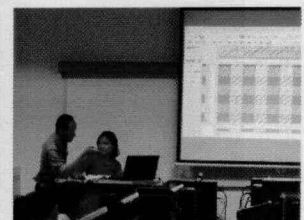
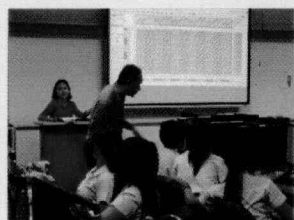
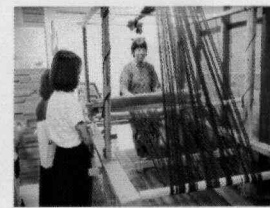
งานบาติก

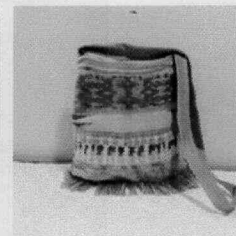
2. วิชาหัตถกรรมสิ่งทอไทย นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ การบูรณาการการเรียนการสอน

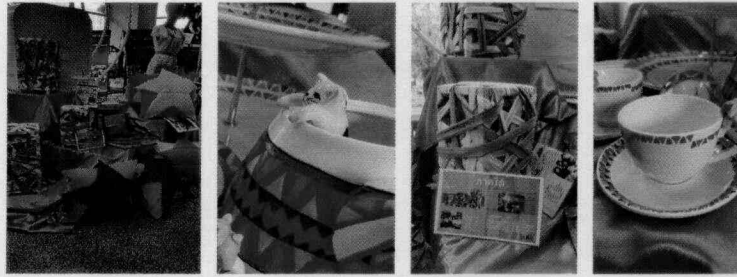
วิชาหัตถกรรมสิ่งทอไทย นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ

- ศึกษาดูงานศูนย์ศิลปาชีพระหว่างประเทศเพื่อศึกษางานด้านหัตถกรรมไทย
- และงานสิ่งทอไทยรวมทั้งการออกแบบประยุกต์ลวดลายผ้าไทยด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ออกแบบงาน และผลิตผลงานไทย 4 ภาคโดยแสดงถึงอัตลักษณ์ไทย

บูรณาการสร้างสรรค์ผลงาน

3. วิชาโครงการออกแบบสิ่งทอและแฟชั่น นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ
- นักศึกษาจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและจัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับงาน
ย้อมสีธรรมชาติและการมัดย้อมสีธรรมชาติ

การย้อมสีจากแฟ

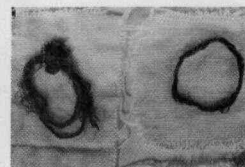
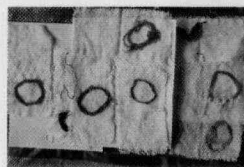
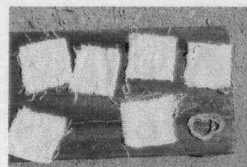

การมัดย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกมะม่วง

การทำบาติกย้อมสีจากยางกล้วย

4. วิชาวิเคราะห์และทดสอบ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอ นักศึกษาคณะ
อุตสาหกรรมสิ่งทอ
- จัดการองค์ความรู้ชุมชนในการทดสอบความคงทนของสี

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

โครงการจุลกฐิน วัดทัพคล้าย ตำบลทัพหลวง จังหวัดอุทัย (โครงการประจำปีของทางคณะ
อุตสาหกรรมสิ่งทอ) โดยคณาจารย์และนักศึกษาเข้าร่วมดำเนินโครงการอาทิ กระบวนการปั่นฝ้าย
เดินเครื่อง กระบวนการย้อมสีธรรมชาติและกระบวนการตัดเย็บเป็นการบูรณาศาสตร์ทั้ง 3
สาขาวิชาร่วมบุญเป็นประจำทุกปี

ตัวชี้วัดเป้าหมายผลผลิต

เชิงปริมาณ

- ผู้เข้าร่วมโครงการ.....40.....คน / เล่ม /...../(หน่วยนับเปลี่ยนแปลงไปตามเป้าหมายของโครงการ)
- จำนวนครั้งที่ดำเนินโครงการ.....1.....ครั้ง
- จำนวนการจัดอบรมและสัมมนา.....1.....เรื่อง
- จำนวนเผยแพร่ความรู้บริการวิชาการ.....1.....ครั้ง

เชิงคุณภาพ

- ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น (ร้อยละ).....100.....
- ความพึงพอใจของผู้เข้ารับบริการในกระบวนการให้บริการ (ร้อยละ).....100....

เชิงเวลา

- วัน/เดือน/ปี ที่จะดำเนินโครงการ.....เดือนกุมภาพันธ์
- โครงการแล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด (ร้อยละ).....100.....

เชิงค่าใช้จ่าย.....3,557.50.....บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาจัดทำธุรกิจ สร้างรายได้ใหม่ให้ชุมชน และพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม

- มีผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับออกแบบลวดลายและผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมรายใหม่เพิ่มขึ้น

การติดตามประเมินผล

ภายหลังการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยประเมินจากผลการปฏิบัติงานและประเมินผลการนำองค์ความรู้ ที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์จริงในการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ เพื่อสร้างรายได้ในชุมชนและรายงานผลการดำเนินโครงการ

สรุปผลการประเมินรายงานโครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์

- 1.โครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ได้ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมาย
- 2.ผู้เข้ารับการถ่ายทอดได้รับองค์ความรู้โครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของตลาด
- 3.ผู้เข้ารับการให้บริการวิชาการ , การให้บริการวิชาการรับใช้สังคมในการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ มีความตั้งใจและสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ได้จริง เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ

ปัญหาอุปสรรค

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คณะมนุษยและสังคมศาสตร์ โปรแกรมศิลปกรรม จังหวัดนครปฐม ยังขาดความรู้ในเรื่องของการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ ซึ่งเป็นโครงการจัดเพื่ออบรมให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มชาวบ้าน นักเรียน นักศึกษา คณาจารย์ ประชาชนและผู้สนใจ จากผลการดำเนินการโครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์

แนวทางแก้ไขปัญหา

จากผลการดำเนินการโครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ ได้ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายพบว่า กลุ่มชาวบ้าน นักเรียน นักศึกษา คณาจารย์ ประชาชนและผู้สนใจ ในจังหวัดนครปฐม จากเดิมขาดความชำนาญและประสบการณ์ในพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ ผลจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีกลุ่มชุมชนให้ความสนใจนำองค์ความรู้ไปในการพัฒนางานจริง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนา เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น สามารถผลิตสินค้าในเชิงพาณิชย์และมีความต้องการในการต่อยอดองค์ความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มมูลค่างานที่มีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของตลาด เป็นการสร้างรายได้ให้ชุมชนในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการดำเนินโครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ ได้ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมาย พบว่า พบว่า กลุ่มชาวบ้าน นักเรียน นักศึกษา คณาจารย์ ประชาชนและผู้สนใจ จากการประสานงานโดย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คณะมนุษยและสังคมศาสตร์ โปรแกรมศิลปกรรม จังหวัดนครปฐม ต้องการพัฒนาเทคนิคลดเวลาในผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมจากใช้สีธรรมชาติและสีสังเคราะห์อีกในปีต่อไป

สรุปองค์ความรู้ในการบริการวิชาการรับใช้สังคม

ชื่อโครงการ โครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

คณะดำเนินงาน

นางภัทราธิษฐ์ สิทธิพนธ์
ผศ.ดร.ประเทืองทิพย์ ปานบำรุง

กรรมการ

นางสาวนิภา ทองเนื้อแปด

โครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โปรแกรมศิลปกรรม
อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ภัทรานิษฐ์ สิทินพพันธ์

ผศ.ประเทืองทิพย์ ปานบำรุง

คำนำ

โครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการมัดย้อมลวดลาย เน้นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยและการแลกเปลี่ยนความรู้จากชุมชนไปพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม ได้แก่ การพัฒนาลวดลายผ้ามัดย้อม เทคนิคการมัดย้อม และการย้อมสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์ ซึ่งชุมชนสามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการอาศัยองค์ความรู้ตลอดจนเทคนิคการมัดลวดลายและให้ชุมชนเห็นความสำคัญของสีธรรมชาติในท้องถิ่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานและผู้บริโภคปลอดภัยจากสารเคมีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอีกทั้งส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

การอบรมครั้งนี้เลือกสถานที่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โปรแกรมศิลปกรรม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เนื่องจากเป็นสถานศึกษาที่มีแหล่งที่ตั้งอยู่ใกล้ชุมชน และโรงเรียนทั้งระดับมัธยมและวิชาชีพ จึงนับว่าเป็นศูนย์กลางที่สามารถเผยแพร่องค์ความรู้จากการอบรมสู่ชุมชนได้อย่างกว้างขวาง

วัตถุประสงค์ในการดำเนินโครงการ

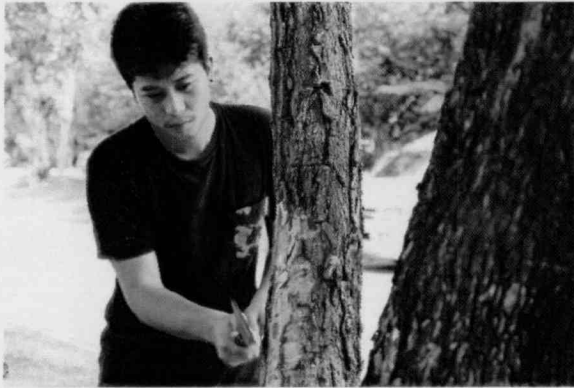
เพื่อจัดการอบรมองค์ความรู้ที่ต้องการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชน สำหรับ นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ในพื้นที่ของโครงการพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์เป็นการสร้างศักยภาพสำหรับประกอบธุรกิจ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะในการบริการวิชาการแก่สังคม โดยให้คณาจารย์ นักศึกษา บุคลากร และหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และเป็นการบูรณาการงานบริการทางวิชาการแก่สังคมกับการเรียนการสอน และงานวิจัยรวมทั้งนำผลการดำเนินการไปปรับปรุงในกิจกรรมการเรียนการสอนและงานวิจัยต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินโครงการ

การดำเนินการอบรมพัฒนางานผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมด้วยการย้อมจากสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์นี้ เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริง ดังนั้นในกระบวนการอบรมจึงมีชั่วโมงปฏิบัติให้ผู้เข้าอบรมได้ปฏิบัติการทำมัดย้อมและย้อมสีผลิตภัณฑ์ตามขั้นตอนการอบรมดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมวัตถุดิบสำหรับใช้เป็นสีย้อมธรรมชาติ

ผู้เข้าอบรมจะต้องเรียนรู้กระบวนการย้อมสี ตั้งแต่ พืชที่ให้สีในท้องถิ่น ขั้นตอนการเตรียมวัสดุที่ใช้เป็นสีย้อม การย้อมสีตลอดจนกระบวนการหลังการย้อมสีธรรมชาติแต่ละประเภท โดยเริ่มจากการเตรียมวัตถุดิบจากพืชในท้องถิ่น (หลังจากรับฟังการบรรยายจากวิทยากร) นำมาต้มสกัดเพื่อเตรียมน้ำย้อมสีธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อม การกำหนดและวางลายผ้า

การฝึกการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อม โดยวิทยากรจะอธิบายพร้อมสาธิตการกำหนดและวางตำแหน่งลายผ้า การพับและมัดผ้าแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดเป็นลวดลายตามที่ต้องการ

วิทยาการสาธิตการกำหนดลายและการมัดผ้าแบบต่าง ๆ

ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติการมัดผ้า

ขั้นตอนที่ 3 การย้อมสี

ผู้เข้าอบรมจะต้องเรียนรู้กระบวนการย้อมสี ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมวัสดุเพื่อย้อม การย้อม ตลอดจนกระบวนการหลังการย้อม โดยวิทยากรจะอธิบายกระบวนการย้อมพร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมได้ปฏิบัติการย้อมสีผ้าที่มัดไว้ในขั้นตอนที่ 2 ด้วยสีธรรมชาติที่เตรียมไว้ในขั้นตอนที่ 1

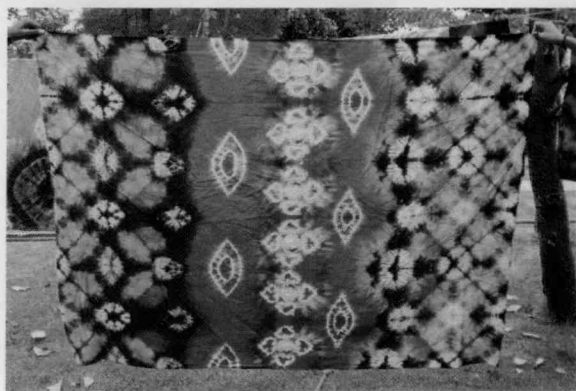
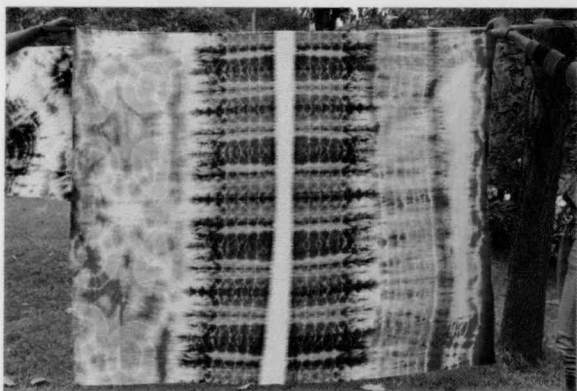
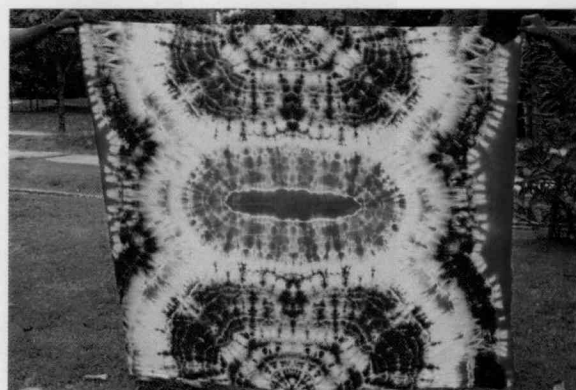
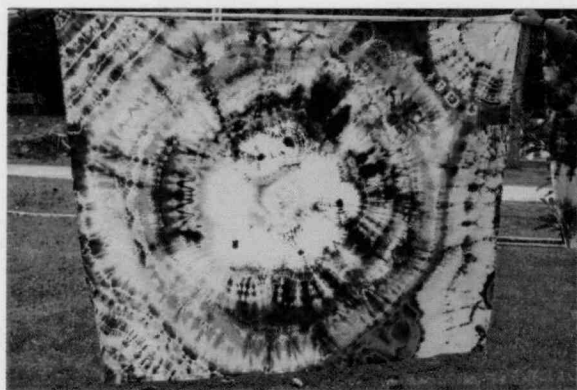

ขั้นตอนที่ 4 การออกแบบวางลายผ้ามัดย้อม และย้อมผ้าด้วยสีสังเคราะห์

ผู้เข้าอบรมจะต้องฝึกการออกแบบวางลายมัดย้อมผ้า โดยใช้หลักการออกแบบและมัดลายผ้าจากที่ได้ฝึกมัดผ้าและย้อมด้วยสีธรรมชาติมาแล้ว รวมทั้งย้อมสีผ้าที่มัดไว้ด้วยสีสังเคราะห์

ผ้าย้อมที่มัดด้วยเทคนิคต่าง ๆ กัน

ขั้นตอนที่ 5 การทดสอบความคงทนต่อการซักของสีย้อมของผลิตภัณฑ์ผ้า

เมื่อผู้เข้าอบรมเข้าใจกระบวนการออกแบบลวดลายผ้ามัดย้อม การย้อมสีสังเคราะห์ รวมทั้งสามารถปฏิบัติการออกแบบลวดลายและย้อมสีผ้ามัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์แล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือความคงทนของสีที่ย้อมต่อการซักของผ้ามัดย้อมที่ผลิตได้ วิทยากรจึงได้อธิบายถึงลักษณะของความคงทนต่อการซักของสีที่ย้อม สาเหตุของการที่เกิดสีตกเมื่อซัก ว่าเกิดขึ้นจากการย้อมที่ไม่สมบูรณ์ เวลาหรืออุณหภูมิที่ใช้ในการย้อมไม่เหมาะสม รวมทั้งการล้างทำความสะอาดหลังการย้อมไม่สมบูรณ์ ทำให้มีสีที่ไม่ได้ยึดติดกับเส้นใยหลงเหลืออยู่ เมื่อนำไปใช้งานและผ่านการซักก็จะทำให้เกิดสีตกได้

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินการโครงการ มีผู้เข้าร่วมโครงการอบรมจำนวน 40 คน เป็นอาจารย์ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และครู นักเรียนจากโรงเรียนที่ใกล้เคียง จำนวน 30 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 10 คน ซึ่งจากผลการปฏิบัติการของผู้เข้าอบรมคาดว่าผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้มาต่อยอด จัดทำธุรกิจ สร้างรายได้ใหม่ให้ชุมชน และพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อม รวมทั้งอาจมีผู้ประกอบการเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้ามัดย้อมรายใหม่เพิ่มขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล ผศ.ประเทืองทิพย์ ปานบำรุง

เบอร์โทร 091-1843595 E-mail n2640005@yahoo.com